

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง ขอรื้อหรือขอกฎหมายตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐

กรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้มีหนังสือที่ ทส ๐๗๐๔/๓๐๘๑ ลงวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ขอรื้อหรือปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม จำนวน ๔ ประเด็น ดังนี้

๑. ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติน้ำบาดาล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนดให้ส่วนราชการหรือองค์การของรัฐ ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดหาน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค หรือเพื่อการเกษตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเจาะน้ำบาดาลและการใช้น้ำบาดาล ได้รับการยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในพื้นที่เขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาลที่ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาลฯ โดยที่กรมทรัพยากรน้ำบาดาลเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจอำนาจหน้าที่ตามข้อ ๒ แห่งกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรน้ำบาดาล กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนั้น หากกรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้ดำเนินโครงการต่าง ๆ ในเขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาลตามภารกิจ อำนาจหน้าที่ เช่น การดำเนินโครงการสำรวจและพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อสนับสนุนน้ำดื่มสะอาด ให้กับโรงเรียนทั่วประเทศ ซึ่งเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการโครงการดังกล่าวแล้ว กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจะส่งมอบทรัพย์สินรวมทั้งบ่อน้ำบาดาลให้กับโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับโครงการนั้น จึงขอหารือว่า โรงเรียนดังกล่าวจะต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลหรือไม่

๒. ปัจจุบันกรมทรัพยากรน้ำบาดาลจะดำเนินการถ่ายโอนบ่อน้ำบาดาล จำนวนประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ บ่อ ทั่วประเทศให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามประกาศ คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง แผนปฏิบัติการกำหนด ขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๕ สำหรับการอุปโภคบริโภคของประชาชน จึงขอหารือว่า การถ่ายโอนบ่อน้ำบาดาลครั้งนี้ กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจะต้องออกใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่รับโอนบ่อน้ำบาดาลด้วยหรือไม่ หากกรมทรัพยากรน้ำบาดาลต้องออกใบอนุญาตใช้น้ำบาดาล ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว จะสามารถออกใบอนุญาตโดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ต้องยื่นคำขอได้หรือไม่ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน และลดค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น จากเงินค่าธรรมเนียมคำขอรับใบอนุญาตและค่าธรรมเนียมใบอนุญาตใช้น้ำบาดาล

๓. ในกรณีที่พบว่ามิใช่ผู้ใช้ น้ำบาดาลโดยมิได้รับอนุญาต ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ ซึ่งมีบทกำหนดโทษตามมาตรา ๓๖ ทวิ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และเมื่อกรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้ดำเนินคดีอาญากับผู้ใช้ น้ำบาดาลโดยมิได้รับอนุญาตแล้วนั้น กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจะสามารถเรียกค่าเสียหายจากการทำลายหรือทำให้สูญเสียหรือเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นของรัฐหรือเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ตามมาตรา ๙๗ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยคิดค่าเสียหายในอัตราเดียวกันกับค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ ประกอบกับกฎหมายกระทรวงกำหนดอัตราค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลและหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเรียกเก็บค่าอนุรักษ์น้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้หรือไม่

๔. ตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ ประกอบกับกฎหมายกระทรวงกำหนดอัตราค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลและหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเรียกเก็บค่าอนุรักษ์น้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลต้องชำระค่าใช้น้ำบาดาลและหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลในแต่ละงวดให้ครบถ้วนต่อพนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่ ภายในสามสิบวันนับแต่วันเริ่มงวดถัดไป หากมิได้ชำระค่าใช้น้ำบาดาลและหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลตามเวลาที่กำหนดไว้สำหรับงวดใด ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลดังกล่าว มีหน้าที่ต้องชำระค่าใช้น้ำบาดาลและหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลสำหรับงวดนั้น ในอัตราเป็นจำนวนเท่าของอัตราค่าใช้น้ำบาดาลและหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาล ทั้งนี้ โดยคำนวณตามปริมาณน้ำบาดาลที่ใช้ในงวดที่ค้างชำระหรือมิได้ชำระภายในกำหนดเวลา ดังนี้

(๑) ในอัตราหนึ่งจุดหนึ่งเท่า กรณีชำระค่าใช้น้ำบาดาลและหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลภายในสามสิบวัน นับแต่วันพ้นกำหนดเวลาที่กำหนดไว้

(๒) ในอัตราหนึ่งจุดสองเท่า กรณีชำระค่าใช้น้ำบาดาลและหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลเกินกว่าสามสิบวันแต่ไม่เกินหกสิบวัน นับแต่วันพ้นกำหนดเวลาที่กำหนดไว้

(๓) ในอัตราหนึ่งจุดสามเท่า กรณีชำระค่าใช้น้ำบาดาลและหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลเกินกว่าหกสิบวันแต่ไม่เกินเก้าสิบวัน นับแต่วันพ้นกำหนดเวลาที่กำหนดไว้

(๔) ในอัตราสองเท่า กรณีชำระค่าใช้น้ำบาดาลและหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลเกินกว่าเก้าสิบวัน นับแต่วันพ้นกำหนดเวลาที่กำหนดไว้

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ขอหารือดังนี้

(๑) ผู้รับใบอนุญาตจะชำระค่าใช้น้ำบาดาลและหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลบางส่วนภายในกำหนดเวลาสามสิบวันดังกล่าวได้หรือไม่ และพนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่จะรับชำระได้หรือไม่

(๒) เมื่อผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาล มิได้ชำระค่าใช้น้ำบาดาลและหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลตามเวลาที่กำหนดไว้สำหรับงวดใด ต้องชำระค่าใช้น้ำบาดาลและหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลสำหรับงวดนั้นในอัตราเป็นจำนวนเท่าของอัตราค่าใช้น้ำบาดาลและหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาล ดังนั้น หากผู้รับใบอนุญาตจะชำระค่าใช้น้ำบาดาลและหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลบางส่วนจากจำนวนเท่าของอัตราดังกล่าว จะชำระได้หรือไม่ และพนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่จะรับชำระได้หรือไม่

(๓) กรณีที่ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาล ชำระค่าใช้น้ำบาดาลและหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลเกินกว่าเก้าสิบวันนับแต่วันพ้นกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ จะต้องชำระในอัตราสองเท่าดังกล่าว ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลจะชำระบางส่วนได้หรือไม่ และพนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่จะรับชำระค่าใช้น้ำบาดาลและหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลในอัตราสองเท่า พร้อมดอกเบี้ยคณัตต์ในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี โดยรับชำระเต็มจำนวนหรือรับชำระบางส่วนได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล โดยมีผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมทรัพยากรน้ำบาดาล) และผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง โรงเรียนที่ได้รับมอบทรัพย์สินรวมทั้งบ่อน้ำบาดาลจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ตามโครงการสำรวจและพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อสนับสนุนน้ำดื่มสะอาดให้กับโรงเรียนทั่วประเทศ จะต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลหรือไม่ เห็นว่า การที่กรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้ดำเนินโครงการสำรวจและพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อสนับสนุนน้ำดื่มสะอาดให้กับโรงเรียนทั่วประเทศ เป็นการดำเนินการตามภารกิจและอำนาจหน้าที่ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ตามนัยข้อ ๒ (๘)^๑ แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรน้ำบาดาล กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งเมื่อกรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้ดำเนินการขุดเจาะน้ำบาดาลและส่งมอบทรัพย์สินรวมทั้งบ่อน้ำบาดาลที่ดำเนินการเสร็จให้แก่โรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับโครงการนั้นแล้ว โรงเรียนที่ได้รับมอบทรัพย์สินรวมทั้งบ่อน้ำบาดาลนั้นจึงย่อมมีหน้าที่ในการดูแลและบริหารจัดการตลอดจนมีสิทธิที่จะใช้ประโยชน์จากบ่อน้ำบาดาลนั้นอันเป็นวัตถุประสงค์โดยตรงของการดำเนินโครงการสำรวจและพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลฯ ได้ต่อไป อย่างไรก็ดี เมื่อมาตรา ๔^๒ แห่งพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติน้ำบาดาล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖ มิได้บัญญัติยกเว้นให้โรงเรียนไม่ต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติน้ำบาดาลฯ ดังนั้น โรงเรียนที่ได้รับ

^๑ข้อ ๒ ให้กรมทรัพยากรน้ำบาดาล มีภารกิจเกี่ยวกับการเสนอแนะในการจัดทำนโยบายและแผน และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำบาดาล สำรวจ บริหารจัดการ พัฒนา อนุรักษ์ ฟื้นฟู รวมทั้งควบคุม ดูแล กำกับ ประสาน ติดตาม ประเมินผล และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำบาดาล พัฒนาวิชาการ กำหนดมาตรฐาน และถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านทรัพยากรน้ำบาดาล เพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลที่เป็นเอกภาพและยั่งยืน โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๘) ดำเนินการและสนับสนุนเกี่ยวกับการเจาะและพัฒนาบ่อน้ำบาดาลเพื่อสนับสนุนการอุปโภคบริโภค อุตสาหกรรม และการเกษตรในพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย และพื้นที่ที่การหาแหล่งน้ำบาดาลที่ต้องใช้วิชาอุทกธรณีวิทยาขั้นสูง และพื้นที่ประสบภัยพิบัติธรรมชาติ

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดหาเพื่ออุปโภคบริโภค หรือเพื่อเกษตรกรรมในส่วนที่เกี่ยวกับการเจาะน้ำบาดาลและการใช้น้ำบาดาล เว้นแต่ในเขตท้องที่ที่รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการประกาศกำหนดให้เป็นเขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาลที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

มอบทรัพย์สินรวมทั้งบ่อน้ำบาดาลจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาลจึงต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการน้ำบาดาลตามมาตรา ๑๖^๓ แห่งพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐

ประเด็นที่สอง กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจะต้องออกใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับโอนบ่อน้ำบาดาลจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับใช้ในการอุปโภคบริโภคของประชาชนหรือไม่ และหากต้องออกใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วจะสามารถออกใบอนุญาตโดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตได้หรือไม่ เห็นว่า โดยที่ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า การถ่ายโอนบ่อน้ำบาดาลให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกรณีที่ทำรื้อนี้มีลักษณะเป็นการส่งมอบบ่อน้ำบาดาลที่ปัจจุบันอยู่ในความดูแลและรับผิดชอบของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลไปให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรับไปดูแลและบริหารจัดการต่อไปมิใช่เป็นการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการบ่อน้ำบาดาลตามประกาศคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง การบังคับใช้แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่มีขอบเขตการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่และการจัดสรรรายได้เพื่อกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การกำหนดให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นเป็นพนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่จัดหาและบำรุงรักษาบ่อน้ำบาดาลเพื่อการอุปโภคบริโภคตามข้อกำหนดและมาตรฐานของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล การกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบปริมาณการใช้น้ำบาดาลของผู้ประกอบกิจการน้ำบาดาลและแจ้งให้ติดตั้งมาตรวัดน้ำตามที่กรมทรัพยากรน้ำบาดาลกำหนด และการตราข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อเรียกเก็บค่าใช้น้ำบาดาลในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น ดังนั้น เมื่อบทบัญญัติมาตรา ๑๖ ประกอบกับมาตรา ๓^๔ แห่งพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ ได้บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดประกอบกิจการน้ำบาดาลอันได้แก่ การเจาะน้ำบาดาล การใช้น้ำบาดาล หรือการระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาลในเขตน้ำบาดาลใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดินในเขตน้ำบาดาลนั้นหรือไม่ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย และโดยที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ได้เคย

^๓มาตรา ๑๖ ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบกิจการน้ำบาดาลในเขตน้ำบาดาลใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดินในเขตน้ำบาดาลนั้นหรือไม่ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

การขออนุญาต การอนุญาต การขอใบอนุญาต และการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

การอนุญาตหรือออกใบอนุญาต รวมทั้งการไม่อนุญาตหรือไม่ออกใบอนุญาต จะต้องกระทำให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันได้รับคำขอซึ่งมีรายละเอียดครบถ้วนตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

^๔มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“กิจการน้ำบาดาล” หมายความว่า การเจาะน้ำบาดาล การใช้น้ำบาดาล หรือการระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล

ให้เห็นไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๖๓๘/๒๕๕๒^๕ แล้วว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ใช่องค์การของรัฐที่มีหน้าที่หลักในการจัดหาน้ำเพื่ออุปโภคบริโภคในลักษณะที่เป็นการให้บริการอันเป็นสาธารณูปโภคหรือเพื่อเกษตรกรรม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงไม่ใช่องค์การของรัฐที่อยู่ในข่ายได้รับการยกเว้นตามมาตรา ๔^๖ แห่งพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติน้ำบาดาล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

อนึ่ง สำหรับกรณีการออกใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เมื่อองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้รับการยกเว้นการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ รวมทั้งต้องชำระค่าธรรมเนียมคำขอรับใบอนุญาตและค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามกฎหมายฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ ด้วย ส่วนกรณีที่กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจะลดภาระและขั้นตอนในการดำเนินการขออนุญาตรับใบอนุญาตและการพิจารณาออกใบอนุญาตให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นประการอื่นใดนั้น เป็นเรื่องในทางบริหารที่กรมทรัพยากรน้ำบาดาลสามารถพิจารณาดำเนินการได้ตามที่เห็นสมควร

ประเด็นที่สาม เมื่อกรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้ดำเนินคดีอาญากับผู้ประกอบการน้ำบาดาลโดยไม่ได้รับใบอนุญาต ตามมาตรา ๓๖ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติน้ำบาดาลฯ แล้ว กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจะสามารถเรียกค่าเสียหายจากการทำลายหรือทำให้สูญหายหรือเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นของรัฐ หรือเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ตามมาตรา ๙๗ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ กับบุคคลดังกล่าวโดยคิดค่าเสียหายในอัตราเดียวกันกับค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลตามกฎหมายที่ออกตามความในพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ ได้หรือไม่ เห็นว่า โดยที่บทบัญญัติมาตรา ๙๗^๗ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดความรับผิดทางแพ่งสำหรับผู้ที่ทำให้กระทำความผิดด้วยการกระทำด้วยประการใดโดยมิชอบด้วยกฎหมายอันเป็นการทำลายหรือทำให้สูญหายหรือเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นของรัฐ หรือเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน โดยกำหนดให้บุคคลดังกล่าวต้องรับผิดชอบชดเชยค่าเสียหายให้แก่รัฐตามมูลค่าทั้งหมดของทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลาย สูญหาย หรือเสียหายไปนั้น ส่วนการที่ผู้ใดประกอบการกิจการน้ำบาดาลโดยไม่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๖^๘ แห่งพระราชบัญญัติ

^๕บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง สถานภาพขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติน้ำบาดาล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๑/๑๐๖๖ ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๒ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๖โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๗มาตรา ๙๗ ผู้ใดกระทำความผิดโดยการกระทำด้วยประการใดโดยมิชอบด้วยกฎหมายอันเป็นการทำลายหรือทำให้สูญหายหรือเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นของรัฐ หรือเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบชดเชยค่าเสียหายให้แก่รัฐตามมูลค่าทั้งหมดของทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลาย สูญหาย หรือเสียหายไปนั้น

^๘โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

น้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ นั้น ย่อมมีโทษทางอาญาตามมาตรา ๓๖ ทวิ วรรคหนึ่ง^๙ แห่งพระราชบัญญัติ
 น้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติน้ำบาดาล (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕
 ซึ่งกรมทรัพยากรน้ำบาดาลในฐานะหน่วยงานผู้รับผิดชอบการดำเนินการตามพระราชบัญญัติ
 น้ำบาดาลฯ มีหน้าที่ต้องดำเนินคดีอาญากับบุคคลดังกล่าวตามกฎหมายอยู่แล้ว การดำเนินคดีอาญา
 กับผู้ประกอบการกิจการน้ำบาดาลโดยไม่ได้รับใบอนุญาตกับการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายทางแพ่ง
 กับผู้ที่กระทำหรือละเว้นการกระทำด้วยประการใดโดยมิชอบด้วยกฎหมายอันเป็นการทำลาย
 หรือทำให้สูญหายหรือเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นของรัฐหรือเป็นสาธารณสมบัติ
 ของแผ่นดินตามมาตรา ๙๗^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
 จึงเป็นการดำเนินการคนละกรณีกัน ดังนั้น หากกรมทรัพยากรน้ำบาดาลจะเรียกค่าเสียหายทางแพ่ง
 จากผู้ประกอบการกิจการน้ำบาดาลโดยไม่ได้รับใบอนุญาตดังกล่าว กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจะต้อง
 พิสูจน์ให้ได้เสียก่อนว่า บุคคลซึ่งผู้ประกอบการกิจการน้ำบาดาลโดยไม่ได้รับใบอนุญาตนั้นได้กระทำ
 หรือละเว้นการกระทำด้วยประการใดโดยมิชอบด้วยกฎหมายอันเป็นการทำลายหรือทำให้สูญหาย
 หรือเสียหายแก่ทรัพยากรน้ำบาดาลหรือบ่อน้ำบาดาลซึ่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติหรือเป็น
 สาธารณสมบัติของแผ่นดินแล้ว กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจึงจะสามารถดำเนินการตามบทบัญญัติ
 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฯ กับบุคคลดังกล่าวต่อไปได้

ส่วนการจะพิจารณาว่ากรมทรัพยากรน้ำบาดาลจะเรียกค่าเสียหายในทางแพ่ง
 ในอัตราเดียวกันกับค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลตามกฎหมายกระทรวงที่ออกตามความ
 ในพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ ได้หรือไม่ นั้น เมื่อบทบัญญัติมาตรา ๙๗
 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดไว้
 อย่างชัดเจนว่า บุคคลซึ่งกระทำหรือละเว้นการกระทำอันก่อให้เกิดความสูญเสียชีวิตหรือเสียหาย
 แก่ทรัพยากรธรรมชาติต้องรับผิดชอบชดเชยค่าเสียหายให้แก่รัฐตามมูลค่าทั้งหมดของทรัพยากรธรรมชาติ
 ที่ถูกทำลาย สูญหาย หรือเสียหายไปนั้น ดังนั้น กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจึงต้องใช้หลักเกณฑ์
 ในการคิดคำนวณค่าเสียหายตามหลักการแห่งบทบัญญัติดังกล่าว โดยไม่อาจใช้อัตราเดียวกันกับ
 ค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลตามกฎหมายกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัติ
 น้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ ได้

ประเด็นที่สี่ ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลจะชำระค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์
 น้ำบาดาลบางส่วนสำหรับงวดใดภายในกำหนดเวลาชำระสำหรับงวดนั้นได้หรือไม่ รวมทั้งกรณีที่
 ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลมิได้ชำระค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลภายในกำหนดเวลาชำระ
 สำหรับงวดนั้นซึ่งต้องชำระค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลสำหรับงวดนั้นในอัตรา
 เป็นจำนวนเท่าของอัตราค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลนั้น ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาล
 จะชำระค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลบางส่วนจากจำนวนเท่าของอัตราดังกล่าวได้หรือไม่

^๙มาตรา ๓๖ ทวิ ผู้ใดสูบน้ำบาดาลในเขตห้ามสูบน้ำบาดาลที่ประกาศตามมาตรา ๕ วรรคสอง
 หรือฝ่าฝืนมาตรา ๑๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
 และจะริบเครื่องมือเครื่องใช้ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ที่ได้ใช้ในการกระทำความผิดหรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์
 กระทำความผิดเสียก็ได้

และพนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่จะรับชำระค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่านูรักษน้ำบาดาลสำหรับทั้งสองกรณีดังกล่าวได้หรือไม่ เห็นว่า ตามมาตรา ๒๕/๑^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติน้ำบาดาล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้กำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลต้องชำระค่าใช้น้ำบาดาลและค่านูรักษน้ำบาดาลตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยข้อ ๖ วรรคสอง^{๑๒} แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ และข้อ ๓ วรรคสอง^{๑๓} แห่งกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่านูรักษน้ำบาดาลและหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเรียกเก็บค่านูรักษน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลต้องชำระค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่านูรักษน้ำบาดาลเป็นงวด โดยให้ชำระค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่านูรักษน้ำบาดาลในแต่ละงวดให้ครบถ้วนต่อพนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่ภายในสามสิบวันนับแต่วันเริ่มงวดถัดไป ประกอบกับข้อ ๗^{๑๔} แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘

^{๑๑}มาตรา ๒๕/๑ ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลต้องชำระค่าใช้น้ำบาดาลและค่านูรักษน้ำบาดาลตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

^{๑๒}ข้อ ๖ ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลต้องชำระค่าใช้น้ำบาดาลปีละ ๔ งวด ดังนี้

(๑) งวดที่ ๑ ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคม

ฯลฯ

ฯลฯ

ให้ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลชำระค่าใช้น้ำบาดาลในแต่ละงวดให้ครบถ้วนต่อพนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่ภายในสามสิบวันนับแต่วันเริ่มงวดถัดไป โดยจะชำระเป็นเงินสดหรือโดยเช็คขีดคร่อมส่งจ่ายกรมทรัพยากรธรณี หรือชำระโดยส่งทางไปรษณีย์โดยเช็คขีดคร่อมส่งจ่ายกรมทรัพยากรธรณีก็ได้

^{๑๓}ข้อ ๓ ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลต้องชำระค่านูรักษน้ำบาดาลปีละ ๔ งวด ดังนี้

(๑) งวดที่ ๑ ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคม

ฯลฯ

ฯลฯ

ให้ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลชำระค่านูรักษน้ำบาดาลในแต่ละงวดให้ครบถ้วนต่อพนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่ภายในสามสิบวันนับแต่วันเริ่มงวดถัดไป โดยจะชำระเป็นเงินสดหรือโดยเช็คขีดคร่อมส่งจ่ายกรมทรัพยากรน้ำบาดาล หรือชำระโดยส่งทางไปรษณีย์โดยเช็คขีดคร่อมส่งจ่ายกรมทรัพยากรน้ำบาดาลก็ได้

^{๑๔}ข้อ ๗ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลมิได้ชำระค่าใช้น้ำบาดาลตามเวลาที่กำหนดไว้ในข้อ ๖ สำหรับงวดใด ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องชำระค่าใช้น้ำบาดาลสำหรับงวดนั้นในอัตราเป็นจำนวนเท่าของอัตราค่าใช้น้ำบาดาล ตามข้อ ๒ หรือในอัตราเท่ากับอัตราสูงสุดของค่าน้ำประปาในท้องที่หรือในจังหวัดที่บ่อน้ำบาดาลตั้งอยู่แล้วแต่กรณี สุดแต่อัตราใดจะต่ำกว่า ทั้งนี้ โดยคำนวณตามปริมาณน้ำบาดาลที่ใช้ในงวดที่ค้างชำระหรือมิได้ชำระภายในกำหนดเวลา ดังนี้

(๑) ในอัตราหนึ่งจุดหนึ่งเท่า กรณีชำระค่าใช้น้ำบาดาลภายในสามสิบวัน นับแต่วันพ้นกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ในข้อ ๖

(๒) ในอัตราหนึ่งจุดสองเท่า กรณีชำระค่าใช้น้ำบาดาลเกินกว่าสามสิบวันแต่ไม่เกินหกสิบวัน นับแต่วันพ้นกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ในข้อ ๖

(๓) ในอัตราหนึ่งจุดสามเท่า กรณีชำระค่าใช้น้ำบาดาลเกินกว่าหกสิบวันแต่ไม่เกินเก้าสิบวัน นับแต่วันพ้นกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ในข้อ ๖

(๔) ในอัตราสองเท่า กรณีชำระค่าใช้น้ำบาดาลเกินกว่าเก้าสิบวัน นับแต่วันพ้นกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ในข้อ ๖

ฯลฯ

ฯลฯ

(พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ และข้อ ๔^{๑๕} แห่งกฎกระทรวง กำหนดอัตราค่าอนุรักษ์น้ำบาดาล และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเรียกเก็บค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลฯ ได้กำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลที่มีได้ชำระค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลให้ครบถ้วนภายในกำหนดเวลาชำระสำหรับงวดใด ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลนั้นมีหน้าที่ที่จะต้องชำระค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลสำหรับงวดนั้นในอัตราเป็นจำนวนเท่าของอัตราค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลนั้น โดยคำนวณตามปริมาณน้ำบาดาลที่ใช้ในงวดที่ค้างชำระหรือมิได้ชำระตามเวลาที่กำหนด กรณีจึงเห็นได้ว่า บทบัญญัติต่าง ๆ ดังกล่าวมิได้ระบุวันที่ต้องชำระค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลไว้อย่างตายตัว เป็นแต่เพียงการกำหนดช่วงระยะเวลาที่ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลจะต้องชำระค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลให้ครบถ้วนเท่านั้น ดังนั้น ในการชำระค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาล แล้วแต่กรณี ทั้งกรณีค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลที่ครบกำหนดชำระสำหรับงวดนั้นในอัตราปกติและค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลที่ค้างชำระซึ่งต้องชำระค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลสำหรับงวดนั้นในอัตราเป็นจำนวนเท่าของอัตราค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลนั้น ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลย่อมสามารถเลือกวันใดวันหนึ่งภายในช่วงกำหนดระยะเวลาชำระสำหรับงวดนั้นเพื่อชำระค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลได้ รวมทั้งจะชำระค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลเต็มจำนวนที่ต้องชำระภายในครั้งเดียว หรือจะชำระเพียงบางส่วนก่อน แล้วจึงชำระส่วนที่เหลือให้ครบถ้วนภายในกำหนดเวลาชำระสำหรับงวดนั้นก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อมิให้ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลต้องชำระค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลในอัตราที่เพิ่มขึ้นต่อไป ซึ่งในการนี้ พนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่ก็สามารถรับชำระค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลสำหรับทั้งสองกรณีดังกล่าวได้ โดยกรมทรัพยากรน้ำบาดาลจะต้องกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับเงินหรือการออกหลักฐานการรับเงินค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลให้เหมาะสมและชัดเจนเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติงานต่อไป

ส่วนกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลชำระค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลสำหรับงวดใดเกินกว่ากำหนดเวลาตามที่กฎหมายกำหนดซึ่งต้องชำระค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลในอัตราสองเท่าของอัตราค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลสำหรับงวดนั้น ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลจะชำระค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลดังกล่าวบางส่วนได้หรือไม่

^{๑๕} ข้อ ๔ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลมิได้ชำระค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในข้อ ๓ สำหรับงวดใด ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องชำระค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลสำหรับงวดนั้นในอัตราเป็นจำนวนเท่าของอัตราค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลตามข้อ ๑ ทั้งนี้ โดยคำนวณตามปริมาณน้ำบาดาลที่ใช้ในงวดที่ค้างชำระหรือมิได้ชำระภายในกำหนดเวลา ดังนี้

(๑) ในอัตราหนึ่งจุดหนึ่งเท่า กรณีชำระค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลภายในสามสิบวัน นับแต่วันพ้นกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ในข้อ ๓

(๒) ในอัตราหนึ่งจุดสองเท่า กรณีชำระค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลเกินกว่าสามสิบวันแต่ไม่เกินหกสิบวัน นับแต่วันพ้นกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ในข้อ ๓

(๓) ในอัตราหนึ่งจุดสามเท่า กรณีชำระค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลเกินกว่าหกสิบวันแต่ไม่เกินเก้าสิบวัน นับแต่วันพ้นกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ในข้อ ๓

(๔) ในอัตราสองเท่า กรณีชำระค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลเกินกว่าเก้าสิบวัน นับแต่วันพ้นกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ในข้อ ๓

และพนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่จะรับชำระเงิสดังกล่าวพร้อมดอกเบียผิดนัดในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี โดยรับชำระเต็มจำนวนหรือรับชำระบางส่วนได้หรือไม่ เห็นว่า การที่ข้อ ๗ (๔)^{๑๖} แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ และข้อ ๔ (๔)^{๑๗} แห่งกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าอนุรักษ์น้ำบาดาล และหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขการเรียกเก็บค่าอนุรักษ์น้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลที่ชำระค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลเกินกว่าเก้าสิบวันนับแต่วันพ้นกำหนดเวลาชำระมีหน้าที่ต้องชำระค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลสำหรับงวดนั้นในอัตราสองเท่าของอัตราค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลนั้น โดยบทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดให้อัตราสองเท่านี้เป็นอัตราสูงสุดสำหรับอัตราค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลที่ค้างชำระแล้ว จึงยอมแสดงให้เห็นว่า เจตนารมณ์ของการกำหนดบทบัญญัตินี้ไม่ประสงค์จะผ่อนผันการชำระค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลออกไปอีก ดังนั้น หากผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลมิได้ชำระค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาล หรือชำระค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลเกินกว่ากำหนดเวลาตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว ค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลที่ค้างชำระดังกล่าวจึงย่อมเป็นหนี้ที่เกิดขึ้นแล้ว ซึ่งกรมทรัพยากรน้ำบาดาลในฐานะเจ้าหนี้จึงมีหน้าที่ต้องดำเนินการบังคับชำระหนี้กับผู้ค้างชำระค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาล โดยผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลจะชำระค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลที่ค้างชำระดังกล่าวบางส่วน และพนักงานน้ำบาดาลจะรับชำระเงิสดังกล่าวพร้อมดอกเบียผิดนัดในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี เต็มจำนวนหรือบางส่วนได้หรือไม่ยอมเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(นายอัษพร จารุจินดา)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มกราคม ๒๕๕๕

^{๑๖}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๔, ข้างต้น

^{๑๗}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๕, ข้างต้น